

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/56/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114207468
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8114207468.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcov: 1/ U. F., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v Z. č. XXX, 2/ K. F., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v Z. č. XXX, 3/ U. F., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v P., na F. Y. hE., 4/ E. F., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v P., na F. Y. B.. X, 5/ X. F., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v P., na F. Y. 6/ Z. F., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v P., na F. Y., 7/ P. F., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v P., na F. Y. B.. X, právne zastúpených JUDr. Petrom Harakálym, advokátom, so sídlom v M., na ul. U. č. XX, proti žalovanému: I. nW.. P., so sídlom v P., na ul. B. č. XX, právne zastúpenému: Advokátska kancelária GOGA a spol., s.r.o., so sídlom v Košiciach, na ul. Žriedlovej č. 3, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 29.03.2018 č.k. 10C 102/2014 - 200 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Žalobcom sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni v 1. rade v sume 10.000 eur, žalobkyni v 2. rade v sume 10.000 eur, žalobkyni v 3. rade v sume 10.000 eur, žalobcovi vo 4. rade v sume 5.000 eur, žalobkyni v 5. rade v sume 5.000 eur, žalobcovi v 6. rade v sume 5.000 eur a žalobkyni v 7. rade v sume 5.000 eur. Čo do zvyšku žalobu zamietol. Žalovanú zaviazal na náhradu trov konania žalobcom v 1. až 7. rade v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že súkromný život je široký pojem, ktorý nemožno definovať vyčerpávajúcim spôsobom. Také údaje ako pohlavie, meno alebo sexuálna orientácia sú významnými prvkami osobnej sféry chránené čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na duševné zdravie sa musí tiež prihliadať ako na dôležitú súčasť súkromného života spojenú s morálnou integritou. Čl. 8 chráni právo na identitu a osobný rozvoj a právo nadväzovať a rozvíjať vzťahy s inými ľudskými bytosťami a s okolitým svetom. Zachovanie duševnej stability je v tomto kontexte neopomenuteľnou predbežnou podmienkou na účinné využívanie práva na rešpektovanie súkromného života.

3. Za zásah do súkromia časť súdnej praxe považuje aj privodenie smrti niektorej z blízkych osôb (§ 116 OZ). Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny. Primeraným zadosťučinením je v tomto prípade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

4. Právny prostriedok ochrany proti takémuto zásahu môže mať i podobu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V takomto prípade je daná aktívna legitímácia tomu subjektu, ktorému svedčí existencia

kvalifikovaného vzťahu s nebohým, lebo právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli aj ust. § 11 OZ

5. Nie s každým výsledkom, ktorý znamená zhoršenie zdravotného stavu pacienta, sa spája aj právna zodpovednosť. Každý kto poskytuje zdravotnú starostlivosť, ju má poskytovať lege artis. Podstatným znakom postupu lege artis je súlad s poznatkami medicíny a biomedicínskych vied. Zdravotná starostlivosť je v zmysle ust. § 4 ods. 3 Zákona o zdravotnej starostlivosti poskytovaná správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy.

6. Lege artis znamená, že lekár musí vykonať všetky zdravotné úkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia alebo zlepšenia zdravotného stavu pacienta, pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy. Za poznatky lekárskej vedy možno považovať všetko, čo veda dosiahla, teda je to postup, ktorý je dostatočne overený a použiteľný v lekárskej praxi. Lekár má povinnosť vykonať všetky potrebné vyšetrenia, či zákroky včas, teda v správnom čase. Jedine takýto postup je možné označiť za postup lege artis.

7. Príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním zdravotníckeho pracovníka a vznikom škody musí byť úplne preukázaná. Nestačí to, že je pravdepodobná. Tvrdenie, že pacient by mal preukázať 100-percentnú súvislosť však bolo v posledných rokoch negované, pričom súdy vo viacerých prípadoch vyslovili názor, že takáto požiadavka, ktorá je kladená na plecia pacienta je neprijateľná, keďže 100-percentnú príčinnú súvislosť v podstate nie je možné dokázať.

8. Čo sa týka príčinnej súvislosti medzi poskytovaním zdravotnej starostlivosti a úmrtím C. F., v tomto smere sa poukázalo na rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zo dňa 04.10.2012. Týmto rozhodnutím bola žalovanému uložená pokuta vo výške 4.000 eur s poukazom na to, že konanie poskytovateľa zdravotnej starostlivosti sa považovalo za závažné zanedbanie zdravotnej starostlivosti so závažným následkom na zdraví pacientky, pričom nesprávny postup poskytovateľa zdravotnej starostlivosti mal za následok v konečnom dôsledku úmrtie tejto relatívne mladej pacientky.

9. Túto príčinnú súvislosť konštatoval tiež znalec U.. U. M. v znaleckom posudku v spojení s vysvetlením tohto znaleckého posudku ustálením, že CT vyšetrenie brušnej dutiny mohlo u nebohej C. F. prispieť ku skoršiemu stanoveniu diagnózy apendicitídy a perforačnej peritonitídy a skoršiemu vykonaniu operácie. V prípade nebohej išlo o atypický priebeh apendicitídy, pričom táto skutočnosť neexkulpuje ošetrojúcich lekárov z povinnosti spraviť všetky kroky vedúce k správnej diagnostike a liečbe.

10. Napokon príčinnú súvislosť možno vidieť aj vo vyjadrení konzultanta k znaleckému dokazovaniu, kde príbratý konzultant U.. X. U. uviedol, že CT vyšetrenie je síce pomocným v stanovení diagnózy, pričom vylúčiť smrť pacienta sa nedá ani žiadnym terapeutickým a operačným zákrokom, avšak dá sa maximálne znížiť riziko morbidita a mortality včasným stanovením správnej diagnózy a včasnou indikáciou operačného zákroku a jeho správnym vykonaním. Konzultant ďalej uviedol, že včasné stanovenie diagnózy náhlej brušnej príhody a peritonitídy má podstatný vplyv na percento prežitia pacienta, pričom na stanovenie tejto život ohrozujúcej diagnózy musí lekár využiť všetky dostupné vyšetrovacie biochemické a zobrazovacie metódy a ak ich nemá dostupné a stav pacienta sa zhoršuje, potom musí pacienta operovať i keď mu neurobí napr. CT vyšetrenie brucha. Nie je predsa správne čakať na CT vyšetrenie brucha ak sa stav pacienta zhoršuje a je podozrenie na prítomnosť peritonitídy (hnisavého zápalu brucha).

11. Vzhľadom na vyššie uvedené bolo potrebné zaoberať sa výškou náhrady nemajetkovej ujmy.

12. V prejednávanej veci bola náhrada nemajetkovej ujmy vyjadrená v peniazoch, priznaná žalobkyni v 1. rade ako matke nebohej, žalobkyniam v 2. a 3. rade ako sestrám nebohej a žalobcom v 4. až 7. rade, ktorými sú švagar, synovec a netere nebohej.

13. Výška sumy prichádzajúca do úvahy ako kompenzácia nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch však nemôže byť neobmedzená. Zohľadňujúc vzťahy v rodine súd prvej inštancie mal za to, že osobami, ktoré najviac utrpeli pri strate nebohej sú jej matka a sestry. Preto je prirodzené, že práve oni

znášajú stratu svojej príbuznej najťažšie, čo bolo pred súdom na pojednávaní konanom dňa 08.03.2018 podrobne popísané. Na strane druhej súd nemohol opomenúť ani všeobecne pozitívne popísané vzťahy medzi švagrom nebohej a jej krstnými deťmi (žalobcovia v 4. až 7. rade), a preto aj im bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vyjadrená v peniazoch.

14. Po uvážení vyššie uvedených skutočností bola priznaná žalobkyni v 1. rade suma 10.000 eur, žalobkyni v 2. rade suma 10.000 eur, žalobkyni v 3. rade suma 10.000 eur, žalobcovi v 4. rade suma 5.000 eur, žalobkyni v 5. rade suma 5.000 eur, žalobcovi v 6. rade suma 5.000 eur a žalobkyni v 7. rade suma 5.000 eur. V tejto časti bolo žalobe vyhovené a čo do zvyšku žaloba žalobcov bola zamietnutá.

15. Súd prvej inštancie zároveň poukázal na to, že si neosobuje právo priblížiť sa k reálnej strate a bolesti žalobcov spôsobenou úmrtím im blízkej osoby, pričom si je vedomý faktu, že peňažné prostriedky v akejkolvek výške nie sú spôsobilé zhojiť nezvratný následok. Výška nemajetkovej ujmy, tak ako bola ustálená, je súladná s doterajšou rozhodovacou praxou súdov a je primeraná, všetko v svetle tej skutočnosti, že v prejednávacom prípade ide o situáciu, kde nebohá bola dcéra, sestra, švagriná a teta - krstná mama jednej fungujúcej rodiny. Rodina ako celok utrpela stratu, pričom výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú.

16. Smrť pacientky bola nepochybne nečakaná, tragická, žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhla doterajšie väzby, čím žalobcovia stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať svoj rodinný život vo vzťahu k nebohej. Žalobcovia v tejto súvislosti pred súdom podrobne popisali charakter vzťahov existujúcich medzi nebohú a pozostalými.

17. Pokiaľ ide o trovy konania, o týchto sa rozhodlo v súlade s ustanovením § 255 ods. 1, ods. 2 CSP.

18. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť tak, aby žaloba žalobcov bola v celom rozsahu zamietnutá. Alternatívne požadoval rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ako dôvod uviedol, že pre priznanie nároku nebola splnená podmienka príčinnej súvislosti. Pod príčinnou súvislosťou treba rozumieť požiadavku, aby medzi protiprávnym úkonom a škodou existoval vzťah príčiny a následku. Tento vzťah musí byť bezprostredný, nesmie ísť o vzťah sprostredkovaný. Subjekt môže byť zodpovedným za škodu len za predpokladu, že určitá skutočnosť, s ktorou je podľa Občianskeho zákonníka spojená zodpovednosť za škodu, teda protiprávny úkon alebo zákonom kvalifikovaná zvláštna udalosť, škodu skutočne spôsobila. Škoda je spôsobená skutočne, ak je nepochybné, že porušenie povinnosti priamo a bezprostredne zapríčinilo škodový následok. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný. Nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako priama príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. Zo znaleckého posudku nad mieru všetkých pochybností nevyplýva, aby medzi oneskorene vykonaným CT vyšetrením ako protiprávnym úkonom a smrťou nebohej pacientky C. F. ako škodovým následkom existovala príčinná súvislosť. Vzťah príčiny a následku nie je priamy a bezprostredný, ale je založený len na predpoklade, že v prípade skôr vykonaného CT vyšetrenia sa miera pravdepodobnosti následku mohla znížiť. Avšak nie je vylúčené, že následok by nastal v rovnakom rozsahu a intenzite aj v prípade skôr vykonaného CT vyšetrenia.

19. Súd prvej inštancie konštatoval existenciu príčinnej súvislosti s poukazom na rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zo dňa 04.10.2012. Žalovaný s citovaným konštatovaním nesúhlasí. Rozhodnutím Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou bola žalovanému uložená pokuta za porušenie povinnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť správne, ktoré spočívalo v tom, že CT vyšetrenie brucha nebolo vykonané včas. Výrok rozhodnutia neobsahoval určenie, že konanie

žalovaného by malo za následok úmrtie pacientky. Takéto určenie ani nepatrí do právomoci Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ale výlučne súdu. Pre naplnenie skutkovej podstaty verdiktu prejednávaného zo strany Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou nie je rozhodujúci následok, ale postačuje samotná skutočnosť, že došlo k porušeniu ust. § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov. Preto je úlohou Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou len v tomto rozsahu skúmať poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Následok pre určenie, že došlo k správne deliktu, nie je rozhodujúci. Súd je v zmysle ustanovenia § 193 CSP viazaný rozhodnutím Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou len v tom, že bol spáchaný iný správny delikt a o tom, kto ho spáchal. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou pri prejednávaní iných správnych deliktov skúma len porušenie príslušných ustanovení právneho predpisu, teda protiprávneho úkonu, nezaoberá sa príčinnou súvislosťou s následkom. To je už úlohou súdov v rámci prejednávania súkromnoprávných sporov v zmysle ustanovenia § 3 CSP.

20. Žalobcovia prostriedkami procesného útoku upriamovali pozornosť súdu na tzv. teóriu straty šancí. Uvedená doktrína sa uvádza v súvislosti s formami kompenzovateľnej ujmy, s ktorými sa možno stretnúť skôr v praxi zahraničných súdov. Spočíva v oblasti medicíny v prípadoch, ak medzi protiprávnym úkonom a následkom existuje len určitá miera pravdepodobnosti. Predmetom kompenzácie je tak šanca vyjadrená mierou pravdepodobnosti uzdravenia v prípade, ak by k protiprávnemu úkonu nedošlo. V prejednávanej veci však predmetnú doktrínu tzv. straty šance nie je možné aplikovať, nakoľko nie je zrejme ani len miera pravdepodobnosti, že by ku škodlivému následku nedošlo v prípade, ak by žalovaný postupoval lege artis, nakoľko ju znalec uviesť nevedel. Žalovaný má s ohľadom na povahu protiprávneho úkonu a závery znaleckého dokazovania vo vzťahu k príčinnej súvislosti za to, že táto miera pravdepodobnosti uzdravenia alebo pacientky je zanedbateľná. V tejto súvislosti žalovaný poukazuje na neštandardný a pomocný charakter CT vyšetrenia, atypický priebeh vývoja choroby, čo podstatným spôsobom sťažovalo diagnostiku a skoršiu indikáciu chirurgického zákroku, ako aj časovú náročnosť systematického vylučovania iných diagnóz prejavujúcich sa obdobnými fyziologickými prejavmi a progresívny vývoj choroby u pacientky. Všetky uvedené faktory do značnej miery znížili šance alebo pacientky, ktoré by bolo možné kompenzovať. Pri rozhodovaní sa vychádzalo z predpokladu, že žalovaný zodpovedá za úmrtie C. F.M. v plnom rozsahu. Pri hodnotení stavu veci sa nevzala do úvahy skutočnosť, že ani skôr vykonané CT vyšetrenie nemuselo mať nevyhnutne vplyv na smrť pacientky, ktorá teda mohla nastať aj v prípade včas vykonaného CT vyšetrenia. Z opísaného pohľadu by sa aj v prípade aplikácie tzv. teórie straty šancí konštatovanie o 100 % -nej zodpovednosti javilo ako nespravodlivé a nedôvodné. Nakoľko súd neodvodzoval príčinnú súvislosť z tzv. teórie straty šancí, nebolo z jeho strany nutné zisťovať mieru pravdepodobnosti, ktorá v konaní nebola určená. V prípade, že na ňu žalobcovia poukazovali, dôkazné bremeno o presnej miere pravdepodobnosti ťažilo ich.

21. Pri určovaní výšky finančného zadosťučinenia sa vychádzalo z rozhodnutí iných súdov, zohľadňujúc vzťahy v rodine. Za tým účelom súd vykonal dokazovanie iba výsluchom žalobcov. Podľa ustanovenia § 195 ods. 1 CSP, na návrh môže súd nariadiť výsluch strany o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní vyšli najavo, ak ich nemožno preukázať inak; ustanovenie § 150 ods. 2 tým nie je dotknuté. Dôkazné bremeno ohľadne rozhodujúcich skutočností pre vznik a výšku požadovaného nároku ťaží žalobcov. Žalobcom bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie bez náležitého dokazovania, pričom sa vychádzalo zo skutkových tvrdení žalobcov. Žalobcovia však svoje tvrdenia iným spôsobom nepreukázali, napr. svedeckými výpoveďami známych, ktorí by vnímali zmeny v osobnostiach jednotlivých žalobcov v rozsahu v akom to žalobcovia o sebe tvrdili alebo lekárskymi správami z odborov psychológia, psychiatria. Napriek tomu, že súd prvej inštancie uviedol, že výška finančného zadosťučinenia je priamo závislá od závažnosti vzniknutej ujmy, ktorá sa posudzuje najmä s ohľadom na intenzitu, rozsah a trvanie, so žiadosťou z uvedených skutočností sa v odôvodnení rozhodnutia nevyrovnal. Nie je teda zrejme, na základe akej úvahy dospel súd k výške priznaného zadosťučinenia.

22. Žalobcovia navrhli rozsudok v jeho napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť.

23. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

24. V konaní sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

25. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu, nebohá C. F. zomrela pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalovaným dňa 02.05.2012.

26. Povinnosťou žalovaného ako poskytovateľa zdravotnej starostlivosti bolo postupovať v súlade s ustanovením § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy.

27. To, že lekárska starostlivosť zo strany žalovaného nebola správne poskytnutá, vyplýva z právoplatného rozhodnutia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Prešov zo dňa 04.10.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 25.10.2012. Žalovanému bola uložená pokuta 4.000 eur za porušenie § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. spočívajúce v tom, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti C. F. počas hospitalizácie na klinike gynekológie a pôrodnictva a na klinike anesteziológie a intenzívnej medicíny v období od 29.04.2012 do 02.05.2012 nebolo včas vykonané CT vyšetrenie brucha. Chirurgickým konziliárnym vyšetrením bolo urgentné CT vyšetrenie brucha opakovane (30.04.2012 o 10:30 hod. a o 17:15 hod.) adekvátne odporúčené. Napriek tejto skutočnosti a prítomnosti viacerých známkov zápalového ložiska v dutine brušnej (laboratórne aj klinické) a nepriaznivému zdravotnému stavu pacientky, nebolo toto vyšetrenie zrealizované včas. Prvýkrát bolo CT objednané na 02.05.2012 a po druhom chirurgickom vyšetrení bol skrátený termín na 01.05.2012 o 8:00 hod., čo bolo o 15 hodín od druhého chirurgického vyšetrenia.

28. Právoplatné rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou pritom predstavuje rozhodnutie, z ktorého musí súd vychádzať v súlade s ustanovením § 194 CSP. Podľa tohto ustanovenia, otázku, o ktorej má právomoc rozhodovať iný orgán verejnej moci ako orgán podľa § 193, môže súd posúdiť sám, nemôže však o nej rozhodnúť. Ak bolo o otázke podľa ods. 1 rozhodnuté, súd na také rozhodnutie prihliadne a vysporiada sa s ním v odôvodnení rozhodnutia.

29. V prejednáwanej veci bolo nepochybne preukázané, že k úmrtiu dcéry, sestry, švagrinej a krstnej žalobcov v 1. až 7. rade došlo pri poskytovaní lekárskej starostlivosti žalovaným. Táto lekárska starostlivosť nebola poskytnutá v súlade so zákonom, čoho dôkazom je právoplatné rozhodnutie vydané príslušným orgánom.

30. Pokiaľ ide o poukaz žalovaného na nesplnenie podmienky 100 %-ného preukázania príčinnej súvislosti medzi konaním pôvodcu ujmy a následkom zo strany žalobcov, s týmto sa stotožniť nedá. Trvať na požiadavke 100 %-ného preukázania príčinnej súvislosti je nereálne, nedosiahnuteľné a nedodržateľné. Určovať v lekárskejších postupoch jednoduchý vzťah príčiny a následku je samo o sebe veľmi obtiažne. Podstatou lekárskej vedy je vstupovať do celého reťazca príčin a následkov, do procesov, ktoré prebiehajú v ľudskom tele a vonkajším zásahom tieto procesy ovplyvňovať, meniť ich smer, pôsobenie atď. Zásah lekára tak vlastne sám o sebe mení prirodzený beh vecí v ľudskom tele, zasahuje do komplexných vzťahov príčin a následkov. Aj v prípade aktívneho konania lekára, ktorý zvolí určitý liečebný postup, je ťažké a niekedy aj vylúčené stanoviť, či tento postup bol nad všetku rozhodnú pochybnosť jedinou možnou príčinou škodlivého stavu, ktorý nastal. O to ťažšie je to v prípade opomenutia, keď lekár nezvolí postup, ktorý na základe súčasných a dostupných znalostí lekárskej vedy zvoliť mohol a mal. Preukázať, že práve a len toto opomenutie tvorí so škodlivým dôsledkom ničím nenarušený vzťah, je v podstate nemožné.

31. Z rozhodnutia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Prešov zo dňa 04.10.2012 vyplýva, že zdravotná starostlivosť pacientke na klinike gynekológie a pôrodnictva nebola poskytnutá správne a poskytovateľ zdravotnej starostlivosti nevykonal potrebné zdravotné úkony tak, aby zabezpečil včasnú a účinnú liečbu s cieľom uzdravenia pacientky alebo zlepšenia jej stavu. Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti nezabezpečil včas potrebné diagnostické vyšetrenie, v danom prípade CT vyšetrenie,

napriek tomu, že vyšetrenie bolo opakovane správne indikované chirurgom. Včasnou realizáciou CT vyšetrenia brucha by boli dané predpoklady pre ďalšie včasné adekvátne diagnostické a terapeutické postupy. Nevykonaním potrebných diagnostických postupov tak nebol zrealizovaný ani adekvátny terapeutický postup pri záchrane zdravia a života pacientky. Nesprávny postup poskytovateľa zdravotnej starostlivosti mal za následok v konečnom dôsledku úmrtie relatívne mladej pacientky.

32. Znalec U. U. M. vo svojom znaleckom posudku č. XX/XXXX síce skonštatoval, že nie je možné vylúčiť smrť pacientky C. F. ani pri včasnom vykonaní CT vyšetrenia brucha, avšak skonštatoval, že mortalita (úmrtnosť) pri apendicitíde s perforáciou je podľa odbornej literatúry 2 - 5 %. Pri skoršom operačnom výkone by sa znížilo riziko vzniku peritonitídy a septického šoku a teda aj úmrtia. Rovnako konzultant MUDr. X.Í. U. vo svojom vyjadrení zo dňa 21.04.2017 (č.l. 138 a 139 spisu) skonštatoval, že včasné stanovenie diagnózy náhlej brušnej príhody a peritonitídy má podstatný vplyv na percento prežitia pacienta. Na stanovenie tejto život ohrozujúcej diagnózy musí lekár využiť všetky dostupné vyšetrovacie metodiky. Ak ich nemá dostupné a stav pacienta sa zhoršuje, potom musí pacienta operovať, i keď mu neurobí napr. CT vyšetrenie brucha. Nie je predsa správne čakať na CT vyšetrenie brucha, ak sa stav pacienta zhoršuje a je podozrenie na prítomnosť peritonitídy. Ďalej zdôraznil, že vylúčiť smrť pacienta nie je možné v lekárskej praxi pri diagnóze náhlej brušnej príhody žiadnym preferenčným RTG, sonografickým alebo CT vyšetrením. Vylúčiť smrť pacienta sa dokonca nedá ani žiadnym terapeutickým a operačným zákrokom. V lekárskej praxi sa ale dá maximálne znížiť riziko morbidita a mortality (úmrtia) včasným stanovením správnej diagnózy a včasnou indikáciou operačného zákroku a jeho správnym vykonaním.

33. Za takejto situácie, zo strany žalobcov boli preukázané predpoklady zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorými sú protiprávnosť konania, existencia nemajetkovej ujmy a príčinná súvislosť medzi konaním pôvodcu ujmy a následkom, teda vznikom samotnej nemajetkovej ujmy.

34. Tvrdenie o neexistencii príčinnej súvislosti medzi nemajetkovou ujmovou a konaním žalovaného je tvrdením žalovaného, a preto žalovaný má povinnosť takto tvrdenú skutočnosť poukázať. V tomto smere si žalovaný svoju procesnú dôkaznú povinnosť dostatočným spôsobom nesplnil.

35. Podľa ust. § 191 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

36. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Každý vykonaný dôkaz môže byť prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany spochybnený tým, že sa pripúšťa dôkaz opaku dokazovanej skutočnosti. Inak povedané, žiaden dôkaz nedisponuje predpísanou legálnou silou, ktorá by nepripúšťala dôkaz svojho opaku.

37. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane sporu bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou sporu v opačnom procesnom postavení, než je strana sporu, ktorá nesplnila alebo nedostatočne splnila svoju dôkaznú povinnosť. Splnenie dôkaznej povinnosti neznamená automaticky unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom v spojitosti s dôkaznou povinnosťou sa rozumie zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. V praxi môžu navrhnuté dôkazy vyznieť ako nepoužiteľné zdroje informácií vo vzťahu k uplatnenej súdnej ochrane bez zreteľa na procesné postavenie strany sporu. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy a súd napriek tomu nemá jednoznačný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad pričíta tej strane, na ktorej predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t. j. zodpovednosť za preukázanie skutočnosti významných z hľadiska hmotného práva.

38. Podľa ustanovenia § 13 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Uvedené ustanovenie pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch predpokladá značnú mieru zníženia dôstojnosti fyzickej osoby a to za situácie, ak by sa nezdalo postačujúce morálne zadosťučinenie. Právo na súkromie sa neobmedzuje len na slobodné rozhodovanie fyzickej osoby o sprístupňovaní skutočností týkajúcich sa jej súkromia iným osobám a na ochranu proti neoprávneným zásahom do tohto oprávnenia fyzickej osoby. Rešpektovanie súkromného života musí zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, nakoľko súčasťou súkromného života je tiež rodinný život zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, najmä vzťahy sociálne a morálne. Rodinný život zahŕňa okrem iného vzťahu medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvale žijú alebo nie a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a silným sociálnym, morálnym, citovým a kultúrnym väzbám predstavovať tak vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti pozostalých, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca ich dôstojnosť, či vážnosť v spoločnosti. Z tohto pohľadu Občiansky zákonník dáva podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnosti práv v dôsledku smrti blízkej osoby.

39. Žalobcovia dostatočným spôsobom preukázali, aký negatívny vplyv má smrť dcéry, sestry, švagrinej a krstnej na ich život. Žalobcovia a nebohá C. F. tvorili fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Nečakaná a tragická smrť C. F. zásadným spôsobom zasiahla do života žalobcov a pretrhla silné citové väzby, v dôsledku čoho žalobcovia nemôžu ďalej rozvíjať a viesť s nebohou C. F. súkromný a rodinný život. K okolnostiam súvisiacim s prežívaním tragickej udalosti, ktorá postihla rodinu žalobcov, sa podrobne v rámci svojho výsluchu vyjadrovali žalobcovia. Výsluch žalobcov predstavuje v súlade s ustanovením § 195 CSP jeden z dôkazných prostriedkov. Žalobcovia v rámci svojich výsluchov dostatočným spôsobom preukázali, aký negatívny vplyv mala smrť C. F. na ich život. O pravdivosti týchto dôkazov nemá pochybnosti ani odvolací súd.

40. S prihliadnutím na uvedené, vzhľadom na závažnosť vznikutej ujmy u každého zo žalobcov, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, stanovená náhrada nemajetkovej ujmy o výške 10.000 eur pre žalobkyňu v 1. rade, 10.000 eur pre žalobkyňu v 2. rade, 10.000 eur pre žalobkyňu v 3. rade, 5.000 eur pre žalobcu vo 4. rade, 5.000 eur pre žalobkyňu v 5. rade, 5.000 eur pre žalobcu v 6. rade a 5.000 eur pre žalobkyňu v 7. rade sa nedá považovať za neprimeranú.

41. Správne je i rozhodnutie o trovách konania. V danom prípade predmetom konania bol nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výška uplatneného nároku teda bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Aj keď Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v § 142 ods. 3 OSP, uvedené neznamena, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pri uplatňovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bolo povinnosťou žalobcov v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby aj súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ustanovenia § 255 CSP. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj vtedy, ak súd prizná nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu.

42. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok, s výnimkou nenapadnutého výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, ako vecne správny potvrdil.

43. Zároveň v odvolacom konaní úspešným žalobcom priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ustanovení § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP s tým, že o výške nároku týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

44. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).